

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอ ความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ในรอบแรก จำนวน 73 โรงเรียน โดยให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายนอก

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามและบันทึกด้วยตนเอง จากโรงเรียนทั้งสิ้น 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับผลการประเมินคุณภาพภายนอก ผู้วิจัยได้บันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง จำนวน 73 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. หัวหน้าฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี มีประสบการณ์ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายงาน พบว่า งานที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ งานด้านหลักสูตร งานด้านการประเมินผู้เรียน และงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ยกเว้นงานด้านกระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ซึ่งประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) โดยภาพรวมและแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับดี ยกเว้นมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

4. การบริหารงานวิชาการงานด้านหลักสูตร งานด้านกระบวนการเรียนรู้ และงานด้านการประเมินผู้เรียนมีผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยที่การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 งานร่วมกันสามารถกำหนดความแปรปรวนของผลการประเมินได้ประมาณร้อยละ 58.9 ($R^2=0.589$) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

การศึกษาจากหน่วยงานภายนอกในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการเพื่อเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกในภาพรวมอยู่ในระดับมากเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นั้น โรงเรียนมีเวลาในการเตรียมพร้อมค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการประเมินโดยโรงเรียนเองด้วยข้อมทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนค่อนข้างมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับกำหนดการที่จะได้รับการประเมินคุณภาพ จึงทำให้มีโอกาสในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียนจึงได้มีการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโรงเรียน จึงทำให้ผลการประเมินจัดอยู่ในเกณฑ์ดี

3. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการงานด้านหลักสูตร งานด้านกระบวนการเรียนรู้ และงานด้านการประเมินผู้เรียนร่วมกันมีผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยที่การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 งานร่วมกันสามารถอธิบายผลการประเมินคุณภาพภายนอกได้ประมาณร้อยละ 58.9 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับแนวคิดของ วินัย เกษมเศรษฐ (2542 : 187) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ คือการจัดการสอนโดยใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติงานวิชาการด้านหลักสูตร และงานด้านหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของงานวิชาการ สำหรับงานด้านกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2544 : 19) กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของครูผู้สอนที่สำคัญคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นไปตามหลักการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการเรียนตามแนวคิดของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2536 : 40) ที่กล่าวไว้ว่า แก่นแท้ของการเรียนการสอน คือ การเรียนของผู้เรียน ความสำเร็จของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับผลการเรียนของผู้เรียน และงานด้านการประเมินผู้เรียนที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียนอาจเนื่องมาจากการประเมินผู้เรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามสาระสำคัญของการประเมินผู้เรียนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 26 ที่ระบุให้สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผู้เรียนในระหว่างการศึกษาและการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนค่อนข้างให้ความสำคัญ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานด้านหลักสูตร งานด้านกระบวนการเรียนรู้ และงานด้านการประเมินผู้เรียน ซึ่งเป็นงานหลักในการบริหารงานวิชาการย่อมมีผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนักเรียนและคุณภาพของงานวิชาการ จึงทำให้มีผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก
มาตรฐานด้านผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์
ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากข้อค้นพบของงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปรับกระบวนการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาโดยมีการนำแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาใช้ในการสนับสนุน
การเรียนการสอน และนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการ
ประเมินผู้เรียนให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะควรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการจัดทำ
เกณฑ์การประเมินผู้เรียนทุกปีการศึกษา และการจัดทำเครื่องมือการประเมินผู้เรียนที่สอดคล้องกับ
หลักสูตร

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการนำสื่อการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ทาง
การศึกษาเข้าไปช่วยในการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้านความ
สามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาควรมีการนำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
ไปประกอบการวางแผนในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านครู
ผู้สอนและด้านผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

2. ควรมีการศึกษาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหาร
คุณภาพแบบองค์รวมหรือการบริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

เรียนของนักเรียนและคุณภาพของงานวิชาการ จึงทำให้มีผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก
มาตรฐานด้านผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์
ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากข้อค้นพบของงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปรับกระบวนการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาโดยมีการนำแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาใช้ในการสนับสนุน
การเรียนการสอน และนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการ
ประเมินผู้เรียนให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะควรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการจัดทำ
เกณฑ์การประเมินผู้เรียนทุกปีการศึกษา และการจัดทำเครื่องมือการประเมินผู้เรียนที่สอดคล้องกับ
หลักสูตร
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการนำสื่อการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ทาง
การศึกษาเข้าไปช่วยในการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้านความ
สามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาควรมีการนำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
ไปประกอบการวางแผนในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านครู
ผู้สอนและด้านผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2
2. ควรมีการศึกษาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหาร
คุณภาพแบบองค์รวมหรือการบริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

3. ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก
มาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2